

OVER AFFICHES EN HET BELANG VAN HUN GECLASSIFICEERDE BEWARING

Zowel tekst- als figuratieve aanplakbiljetten zijn belangrijk verzamelma-
teriaal. Ze verdienen een plaats in de archieven en bij de andere docu-
menten (boeken, tijdschriften, e.d.) van de *heemkundige kringen*. Daar
moeten ze niet enkel met zorg worden *bewaard* (want het zijn broze
voorwerpen !) maar tevens *wetenschappelijk geclassificeerd*.

Belangstelling

Affiches waren oorspronkelijk uitsluitend bestemd om in het openbaar
of in toegankelijke plaatsen aangeplakt te worden. De korte tijdspanne
waarin ze dienst deden, bracht mee dat ze doorgaans op niet al te best
papier werden gedrukt.

De meest esthetische werden echter reeds vanaf het eind van de 19de
eeuw (en de afficherage begint amper omstreeks 1890 !) *verzameld* en
tentoongesteld. Sommige werden toen trouwens door befaamde artiesten
ontworpen. Dergelijke exposities grepen o.m. plaats te Parijs in 1891,
later ook te Londen, Hamburg, Brussel enz.

Een soortgelijke belangstelling voor de weelderig-opgevatte affiches
kwam opnieuw tot uiting in de jaren zeventig, dus vrij kort geleden.
Weer werden tentoonstellingen ingericht, artistieke aanplakbiljetten ver-
kocht, artikels en boeken over posters neergepend.

Vorm en functie

Getekend, geschilderd of gedrukt, kregen de posters dikwijls grote afme-
tingen. Ze waren ofwel *publicitair* bedoeld, moesten soms dienen tot
het voeren van *propaganda* (b.v. in de politiek) of ze waren gewoon *in-*
formatief (o.m. voor culturele manifestaties) of *overredend*.

In elk geval zijn ze steeds het produkt van hun tijd geweest en dus bij-
zonder belangrijk voor de *historicus* en de *vorser*.

Periodes

Men onderscheidt drie grote periodes : deze vanaf ongeveer 1895 tot
1918 (die men gemakkelijks halve de "Belle Epoque" kan betitelen),
deze "van vrede tot vrede" (1918-1945) (het zgn. "Interbellum"), en
tenslotte deze vanaf 1945 tot op heden. Ze zijn, elk op zich, enorm
boeiend !

Hulpbronnen

Onverbreekbaar met ons straatbeeld, zijn de tekst- en beeldaffiche ook belangrijk voor *volks- en heemkundigen*. Het zijn nog te dikwijls ongebruikte hulpbronnen voor de wetenschappelijke studie. De posters moeten echter geclassificeerd zijn en op fiche staan. Anders wordt het een onmogelijke zaak om ze snel terug te vinden.

De meest diverse *thema's* kan men bij de affiches achterhalen. Enkele voorbeelden :

- *kunst en cultureel gebeuren* (tentoonstellingen, concerten, toneel, literatuur, congressen, herdenkingen, e.d.)
- *religie* (bedevaarten, eucharistische congressen, Rerum-Novarumfeesten, huldigingen, herdenkingen...)
- *onderwijs* (propaganda, feestelijkheden, inhuldigingen, e.d.)
- *politiek* (verkiezingen, mutualiteiten, syndicaten, coöperatieven, de Vlaamse Strijd, protest, e.d....)
- *commerciële publiciteit* (handel, nijverheid, landbouw, internationale en commerciële tentoonstellingen, b.v. Wereldtentoonstelling 1913 te Gent, enz.)
- *vaderlandslievende manifestaties* (11-novemberfeesten, herdenkingen, huldigingen, tentoonstellingen...)
- *ontspanningsleven* (carnaval, circus, historische stoeten en ommegangen, floralien, jaarlijkse en andere kermissen, volksfeesten, films, toerisme en verkeer...)
- *sport en gymnastiek* (wapenfeesten (o.m. schermen), roeien, fietsen, paardesport, autosport, vliegdemonstraties, voetbal, boksen, worstelen, turnen...)
- *affiches uit de twee Wereldoorlogen*
- *filantropie*.

*

* *

Veel heemkundige kringen en volkskundige genootschappen hebben tot nog toe vrij weinig aandacht aan het verzamelen van affiches besteed.

Het *Documentatiecentrum voor Streekgeschiedenis* te Gent (Sint-Amandsberg) vormt daarop wel een der uitzonderingen.

Men beschikt over een behoorlijk assortiment tekst- en figuratieve affiches. Sedert juni 1982 is daar een wetenschappelijke classificatie aan de gang waardoor de affiches zorgvuldig, volgens *thema's*, in kaften worden bewaard.

Tevens wordt er *van elke afzonderlijke poster* een *uitgebreide steekkaart* opgesteld, als het ware een identiteitskaart waarop de inhoudelijke gegevens, de chronologische omschrijving, de technische gegevens en het

thema vermeld staan. Is men voor bepaalde ontwerpers geïnteresseerd, dan kan men de afzonderlijke, alfabetisch geclassificeerde fiches nakijken.

*

* *

Bepaalde periodes die zeer belangrijk zijn (de "Belle Epoque" en het "Interbellum") zijn echter te weinig vertegenwoordigd. Gezien de bijzondere zorg die aan de aanplakbiljetten wordt besteed, doen we een *oproep* om voornoemde en ook affiches van latere datum aan het Documentatiecentrum te schenken.

Lode HOSTE

NOG IETS MEER OVER DE GEBEURTENISSEN VAN 1678 EN DE ERFENISOORLOG

Ter aanvulling van het artikel "Expo'13 Redivivus" in de Ghendtsche Tydinghen 1983 nr. 6, door M. Van Wesemael, lijkt ons nu het ogenblik gepast om enkele documenten te bespreken die in rechtstreeks of onrechtstreeks verband staan met de onlusten die zich afspeelden in en om Gent in de tweede helft van de 17de- en het begin van de 18de eeuw. We bedoelen hiermee de belegeringen van de stad in 1678 en 1708. Dat de poorters van Gent niet de enigen waren die hinder ondervonden van het beleg van hun stad, blijkt duidelijk uit diverse geschriften die tot ons kwamen. Ook de ingezetenen van de omliggende dorpen kregen behoorlijk hun deel. In een enkweste uit 1682 (1) kloeg een zekere Kerckvoorde, inwoner van de wijk Belzele (2), dat hij ernstige schade had geleden door de troepenbewegingen van de verschillende machten rond de stad Gent. Zo beweerde hij dat in mei 1673, nog voor de afkondiging van de oorlog tussen Spanje en Frankrijk, door het "campement" van de Fransen, al zijn veldvruchten werden afgesneden voor het maken "van hunne tenten". Verder verklaarde hij nog dat hij in 1676 heeft moeten vluchten "ter causen van passagen van Vransche troupen". In 1677 zou hij ook belast zijn geweest met "een groot en excerssis Hollants logement". In dat zelfde jaar 1677 lagen op het grondgebied van Drongen en Maria-kerke "omtrent baefsmesse" nog maar eens Franse campementen welke zich op Belzele kwamen bevoorraden. Blijkbaar herinnerden de Fransen zich nog het jaar nadien, tijdens het beleg van Gent in de maand maart,